

بحث اقتصادی که خوشبختانه این روزها آرام آرام از چارچوب تنگ مناقشات ایدئولوژیک خارج می شود، راه حل بهتری از طرح شفاف نیازها و دعوت از کلیه متخصصان برای مشارکت در تهیه برنامه یا برنامه هایی برای هر چه بهتر انجام شدن کار و تعیین معیارهای روشن برای ارزیابی موفقیت یا عدم موفقیت آن وجود ندارد.

بیژن خواجه پور خویی

مکتب ۸۸

و... که با اختصاص صفحاتی تحت عنوان «جبهه و جنگ»، «شرح عشق»، «ادب مقاومت»، «هشت فصل عشق»، «فرهنگ مقاومت»، «کتیبه زخم»... به صورتی هفتگی یادآور این بحث هستند و نشریاتی تخصصی تر چون **شلمچه** و جانشینش **جبهه** با یک بار سیاسی خاص، و از همه مهم تر دو هفته نامه **کمان** که مشخصاً به ادبیات جنگ و انقلاب اختصاص دارند، ولی **فکه** منتشر می شود چرا که می خواهد «کاری نو و جدید» ارائه دهد (ص ۴۸). **فکه** از وضعیت فعلی نشریاتی که بدین مهم می پردازند راضی نیست؛ مقالات «جنگ اول به از صلح آخر» سردبیر (ص ۴) و مقاله «ختم کلام» مدیر مسئول (ص ۴۸) و شاید از این دو صریح تر مقاله «مجبورم به فکه امید بیندم» (صص ۸-۹) خود همین این نارضایی است که بیشتر بر مضرات جناحی شدن موضوع جنگ تأکید دارد و خواستار اعاده صدق و خلوصی است اولیه.

نگاهی به تجارب جاری در طرح و بحث موضوع جنگ، دشواری های نهفته در اجتناب از چنین مسیری را نشان می دهد. در واقع جدای از صفحات منظم و هفتگی جراید کثیرالانتشار که در مجموع رویکردی حسب التکلیف و رسمی به این امر یافته اند و یا **شلمچه/جبهه** که یک خط سیاسی خاص را در پیش دارد، تنها نشریه ای که سعی دارد جوانب گسترده تری از جنگ را مد نظر گیرد، مجله **کمان**، «دو هفته نامه ادب و هنر پایداری» است که کماکان به صورتی محدود - فقط در حوزه مشترکین - در آستانه پشت سر گذاشتن سال چهارم انتشار است.

تجربه جنگ، تجربه وسیع و گسترده ای

فکه

«فکه یعنی جبهه میانی، فکه یعنی نزدیک کربلا، فکه یعنی سعی بین شلمچه و عین خوش. فکه یعنی والفجر مقدماتی... فکه یعنی چهارده گردان آماده در لشکر ۲۷ حضرت رسول... فکه یعنی پاسگاه رشیدیه... فکه یعنی یک عملیات ناتمام... فکه یعنی نیمه جنگ...» (ص ۶).

فکه که شماره اول آن در خرداد ۱۳۷۸ منتشر شد، در عین حال نشریه ای است در تلاش حفظ و بازسازی حال و هوای فوق. نشریه دیگری که قصد دارد با تأکید بر موضوع جنگ «گامی در راه ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و نهضت جهانی اسلام بردارد» (ص ۱).

همان گونه که در **فکه** نیز اشاره شده است، هستند جرایدی چون **جمهوری اسلامی**، **اطلاعات**، **کار و کارگر**، **کیهان**، **سلام**، **رسالت**

است و طبیعتاً بیان و ابرازش در قالب یک رویکرد خاص و مشخص نمی‌گنجد، لهذا تنها راه معقولی که برای بیان این تجربه نیز می‌توان برشمرد بیش از آن که شکل‌گیری یک فرمول مشخص - یک نشریه واجد شرایط - باشد، در تکثر و تنوع بیش از پیش رویکردها - نشریاتی - است که به نحوی جدی بدین موضوع بپردازند.

ارزیابی کارنامه یک نشریه احتیاج به زمان دارد و باید در انتظار انتشار چند شماره دیگر فکّه بود و سپس به داوری در باب نقاط ضعف و قوت آن پرداخت ولی در عین حال با توجه به همین شماره اول می‌توان نکاتی را یادآور شد. اگر بخشی از هدف انتشار چنین نشریه‌ای آشنایی جوانان با «دریای بیکران» این تجربه است، که به نظر می‌آید چنین باشد. برای موفقیت در این تلاش، باید این واقعیت را در نظر داشت که نسل جوان امروز نه انقلاب را دیده و نه با جنگ آشنایی نزدیک دارد، او در فضای دیگری رشد کرده و با کلمات و شیوه بیان دیگری مانوس است. صرف اکتفا به نقل خاطرات و حکایاتی از آن دوره، که در عین اهمیت و ارزش برای نسل جنگ دیده، شاید برای نسل جدیدتر جذابیت خاصی نداشته باشد در امر برقراری ارتباط با قشر وسیع جوانان

مشکل خواهد داشت و نشریه فقط برای طیف مشخصی که خود این تجربه را گذرانده‌اند، مفهوم خواهد بود.

نکته دیگر آن که علیرغم ابراز تمایل به ارائه کاری نو و بدیع، نگاهی کلی به محتوای نخستین شماره نشان می‌دهد که فکّه نیز همانند برخی از نشریات یا صفحات ویژه جراید بیشتر به چاپ شعر، متن‌های عرفانی و احساسی و خاطرات پرداخته است و حال آن که جنگ از لحاظ سیاسی، نظامی، اجتماعی و اقتصادی نیز مضامین فراوانی در خود دارد که شاید در صورت طرح، به جلب طیف وسیع تری از مخاطبان توفیق یابد. شاید یکی از تفاوت‌های عمده آن با برخی از دیگر نشریات مشابه در آن باشد که خاطرات منتشر شده در این نشریه، نه خاطرات فرماندهان که خاطرات رزمندگان سطوح پائین تر است که به گفته دست‌اندرکاران فکّه به لحاظ زاویه نگاه‌ها با خاطرات فرماندهان تفاوت دارد (ص ۴۲).

گفتگو ۱۹

رضا آذری شهرضایی

نیاز به اندیشیدن

اگر اقدام به انتشار نشریه‌ای جدید تا چند سال پیش کار مشکلی بود، دست زدن به چنین کاری از یک سال و نیم پیش واقعاً کار پر مخاطره‌ای شده است. پر مخاطره نه لزوماً به دلیل مشکلات عدیده‌ای که نشریات با قوه قضاییه در مجموع و هر از چندگاهی نیز با هیئت نظارت دارند، بلکه پر مخاطره از این جهت که تعدد

ماهنامه
فرهنگی
اجتماعی
سیاسی

گفتگو

سال اول
شماره اول

خرداد ۱۳۷۸ - صفر ۱۴۲۰ - ژوئن ۱۹